

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. II. An Judex secularis supplere possit defectum Judicis Ecclesiastici

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

peccato mortali Fideles sibi subjectos corrigere, & si opus, sit per Censuras ad emendationem compellere, ut constat ex citatis Juribus, ac tradit concors Catholicorum DD. sententia. Etsi enim nec ipse SS. Pontifex in causis temporalibus laicorum jurisdictionem habeat, ut cum Innocent. *in cit. C. 10.* docet communis: subjiciuntur tamen Foro Ecclesiastico ratione peccati, praesertim si agatur de perjurio, violata pace &c. Et quidem non solum post commissum peccatum; sed etiam ante, ut videlicet evitetur. *cit. C. 13. de Judic.*

657. Possunt denique Episcopi alique Clerici esse Judices delegati ab Imperatore, alioue Principe seculari in causis civilibus, uti patet ex *C. de Fide Instrument.* Suntque haec delegationes Episcopis factae in Romano Imperio frequentes. Imò & Judices Ordinarij esse queunt, ut cum Panormit. & alijs notat Laym. *L. 1. Theol. Mor. tr. 5. p. 5. c. 8. n. 5.* dummodo abstineant à causis sanguinis. Ac olim passim causae civiles ab Episcopis decidebantur, prout annotavi supra *n. 453.*

S. II.

*An Judex Secularis supplere possit defectum
Judicis Ecclesiastici.*

S U M M A R I U M.

658. *Negativa sententia defenditur.*

659. *Respondetur ad opposita.*

660. *Supplet Judex laicus juxta quosdam in realibus:*

661. *Et in causis mixti fori.*

662. *Nec non in causis feudalibus.*

663. *Si Judex ter interpellatus negligit administrare justitiam locus est appellationi; secus, simplici solum querela.*

658. *Cum juxta dicta n. 655. Judex Ecclesiasticus supplere possit defectum Judicis laici, consequens esse videtur, posse vicif-*

sim ab isto suppleri defectum illius. Et ita fieri posse censet Aufrer. *de Potest. Secul. in Eccles. reg. 4. fallent. 44.* Guil. Benedict. *in C. Raynutius 16. de Testam. V. Et uxorem decis. 2. n. 31.* Cassan. *in Consuet. Burgund. rubr. 2. §. 5. n. 61.* Verùm contrarium deciditur *C. Qualiter & quando 17. de Judic.* ubi cum Prælati præcepisset Pontifex, ut de laicis Clericis conquerentibus plenam faciant justitiam exhiberi, addit: *ne pro defectu justitiæ Clerici trahantur à laicis ad iudicium seculare: quod omnino fieri prohibemus.* Quæ decisio cum clara sit, & ut ait Oliva *p. 2. de Foro Eccles. q. 64. n. 4.* praxi recepta, standum eadem est cum Panor. Ant. Butr. ac reliquis omnibus Interpp. Hinc dum Menoch. *remed. 3. retin. possess. n. 358.* ait, Panorm. & Mar. Socin. malè sensisse, dum scribunt, Judicem laicum non posse supplere negligentiam Judicis Ecclesiastici justitiam non administrantis, malè ipse sensit, tum quòd opinionem eorum damnat, tum quòd hos duntaxat refert, cum eam teneant innumeris. Ratio sic decidendi erat: quia naturale est, à majore suppleri negligentiam minoris *Can. Cum firmus 9. q. 3.* non vicissim majoris à minore. Minorem autem dignitate Judicis esse laicum Magistratum Magistratu Ecclesiastico, constat ex *Can. Bene quidem dist. 96. C. Laicis 16. q. ult. & C. Non placuit eod.*

659. Non obstant text. *Can. Filijs 31. 16. q. 7. V. Regis hæc auribus intimare non desinat.* nam vel abrogatus fuit per *cit. C. 17. de Judic.* vel loquitur de casu, quo nullus suppetit modus obtinendæ per Judices Ecclesiasticos justitiæ. Quod tamen nunquam continget, cum ab Episcopo recurri possit ad Metropolitanam, ab hoc ad SS. Pontificem. Ab omnibus his unquam negatam fuisse partibus justitiam nusquam legitur, nec unquam fiet, ut negetur. Textus *Can. si quis cum Clerico 45. 11. q. 1.* est desumptus ex Justiniani *Novellâ 73. & 123.* quibus sicut nihil potestatis adimipotuit Judicibus sacris, ita non potuere canonizari per Gratianum suo eas decreto inferentem, ut notavi suprâ *n. 269.* Ad reliquos textus opponi solitos respondent Suar. *lib. 4. Defens. Fid. c. 14.*

§ 34. ac Emman. Gonzalez in cit. C. 17. n. 4. § 6.

660. Limitant tamen factam assertionem Covarr. Pract. qq. c. 35. n. 2. § n. 3. & Farinac. de Inquisit. q. 8. n. 23. in fin. cum Hostiensi ac alijs, ajuntque posse negligentiam Judicis Eccles. suppleri à laico in realibus, seu quando actio realis intentatur. Huicque opinioni suffragari generalem consuetudinem ait Sperelli decis. 98. n. 42. Hanc suam opinionem si isti DD. extendunt ad Clericos, quasi etiam isti conveniri actione reali possint coram laico, contra Jus scriptum loquuntur, ut constat cum ex cit. C. Qualiter 17. de Judic. tum ex dictis n. 301. De consuetudine dixi n. 303. Illud hinc notandum est, quando DD. loquuntur de quibusdam casibus, in quibus jurisdictio aliqua in causis Ecclesiasticis & contra Clericos à quibusdam Principibus exerceri dicitur, id ab ipsis defendi non solà consuetudine, sed SS. Pontificum privilegijs. Sic, teste Menoch. l. c. n. 357. invaluit observantia Gallix, Hispanix ac Portugallix, Pontificum privilegijs confirmata, ut Clerici vel bonorum Ecclesix dissipatores, vel infirmorum oppressores in negligentiam Judicis Eccles. cogi valeant à Judicibus laicis à dissipatione & oppressione desistere: de quo fuse Emm. Gonzalez l. c. Simile quid receptum est in Bavaria: nam si Prælati de malis rerum temporalium administratione suspecti fiant, Principes pro suo interesse, ab ijs vigore immemorabilis usus, ac indulti specialis, sicut etiam ipsi Ordinarij quoque vel visitationis tempore vel alio, rationes exigere possunt. Ut sic communi consilio & operâ Ecclesiarum commodum procuretur, ut dicitur §. 1. V. Quod si Concordatorum, de quibus supra n. 278. Iisdem Concordatis §. 3. receptum est, ut si Clericis delinquentibus ab Episcopo pecuniaria poena fuerit irrogata, parte aliquâ Notarijs causæ ac Pedellis datâ, residuum in Ecclesiarum fabricas vel similes pios usus, intra Bavariæ fines collocetur, ideoque significant Ordinarij Præfectis, in quanto multaverint, ne intercipientur istæ pecuniæ. Additur: Deprehensi verò Clerici cum prohibitis armis in amissione eorum à Magistratu seculari punientur. His similia attuli cit. n. 278.

661. Aliam limitationem, ac jure admittendam, addunt alij cum Ancharano *consil.* 196. & Felino *in cit.* C. 17. de *Judic.* n. 1. *limit.* 2. posse videl. secularem Judicem in causis mixtiformi, non obstante præventionem, procedere, si Ecclesiasticus sit negligens. Ratio est: quia non dicitur prævenisse, qui dolo vel negligentia omittit procedere. C. *Cum plures de Offic. Deleg.* in 6. C. *Significavit de Offic. Ordin.* Rectè igitur tunc Judex secularis utitur jurisdictione tanquam Judex competens.

662. Eadem est ratio de casu, quo Judex Eccles. cognoscit inter laicos ratione feudi: nam tunc ejus negligentiam supplebit laicus. Panor. *in C. Verùm de Foro comp.* n. 16. Felin. *in cit.* C. 17. Butr. *in C. Caterùm §. de Judic.* n. 3. post Hostiens. ac alios. Quæ causa est, quòd à Judice Ecclesiastico procedente vi jurisdictionis temporalis in feudum concessæ appellatur ad Principem Secularem. Panorm. *in cit.* C. 5. n. 12. Barbat. *ibid.* n. 46. Et sic in Romano Imperio laici ab Episcopis appellant in causis civilibus ad Imperatorem vel Cameram Imper. Gail. *L. 1. observ.* 30. n. 2. Excipiendi tamen sunt casus, quos attuli suprà n. 291. *in fin.* In illis enim contra Ecclesiasticos Principum secularium vassallos non est adeundus Princeps secularis, sed Judex Ecclesiast. ut præter DD. *cit.* n. 291. allegatos observant cum Innoc. & Archidiac. Schrader. *de Feud.* p. 10. *sect.* 6. n. 234. & Marta *de Jurisdic.* p. 4. *casu* 147. n. 20.

663. Utrùm verò ob negligentiam unius Judicis adiri possit alter per viam tantùm querelæ, & simplici, ut vocant, recursus, an per appellationem, controversum est. Illud tenent Bald *in L. ult. §. Illud C. de Tempor. appellat.* n. 9. Paul. Castr. *in L. Quarta §. In eum ff. de Damno infect.* Felin. *in C. Ex tenore de Rescript.* n. 17. Angel. *in L. Quamvis ff. de Dam. infect.* aliique. Posterius cum Panor. Joan. Andr. Host. Dec. ac aliorum communi Menoch. *L. 1. de Arbitrar.* q. 70. n. 15. & Marta *l. c.* n. 18. Dicendum esse videtur cum Oliva p. 2. *For. Eccles. q. ult.* n. 16. & Quaranta *in Bullario V. Archiep. Auctoritas* n. 21. post Panor. Felin. ac Decium, si ter requisitus fuerit Judex, ac nihilominus justitiam admini-

administrare neglexerit, appellationi locum esse; secus simplici
solum querelæ. *arg. C. 1. de Suppl. neglig. Pralat.*

§. III.

*An Judex Secularis cognoscere possit de Possessione
Rei spiritualis.*

SUMMARIUM.

664. *Clericus etiam in causa possessoria conveniri nequit coram Ju-
dice laico.*
665. *In causa possessoria rei spiritualis admixtam habente causam
proprietas Judex laicus non est competens etiam adversus
laicum.*
666. *Nec, si agitur possessorio Adipiscendæ.*
667. *De possessorio Retinendæ & Recuperandæ dubium est.*
668. *Nec in hoc est competens Judex laicus.*
669. *Rationes assertionis afferuntur.*
670. *& trib. seqq. Solvuntur opposita.*
671. *Multò minus judicare potest laicus super causa possessionis eti-
am rei profana, si reus est Clericus.*

664. In hac celebri quæstione magnâ partium contentione
agitata advertendum est in primis, sermonem non esse, nec esse
posse de casu, quo Clericus in possessorio est reus. Convenien-
dum enim solum coram Judice suo competente seu Ecclesiastico,
certum est, ut supra de privilegio Fori Clericalis fusè est demon-
stratum. Deinde solerter distinguendum est (quod multi face-
re negligunt) possessorium *Adipiscendæ* à possessorio *Retinendæ*
& *Recuperandæ*: & causa possessoria, quæ habet admixtam ratio-
nem proprietatis, ab ea, quæ proprietatis causam admixtam non
habet, sed de nuda possessione vertitur.

665. Quando causa possessoria Rei spiritualis, v. g. Benefi-
cij, Jurispatronatûs, Decimarum, admixtam habet causam pro-
prieta-